

Lovforslag nr. L. 27. Fremsat den 6. oktober 1978 af ministeren for Grønland.

Forslag

til

Lov om ændring af lov om Den kgl. grønlandske Handel.

§ 1.

I lov nr. 276 af 27. maj 1950 om Den kgl. grønlandske Handel foretages følgende ændringer:

1. I § 1 indsættes efter »produkter«: », i det omfang disse opgaver ikke varetages af det grønlandske hjemmestyre.«

2. I § 1 indsættes som stk. 2:

»Stk. 2. Overførelse af Den kgl. grønlandske Handels produktions- og salgsvirksomhed til hjemmestyret skal påbegyndes ved denne lovs ikrafttræden. Hjemmestyret skal optage forhandling med ministeren for Grønland om gennemførelse af foranstaltninger med henblik herpå.«

3. § 3 affattes således:

»§ 3. Til at medvirke ved tilrettelæggelsen af Den kgl. grønlandske Handels forhold samt til i det hele at bistå direktøren nedsætter ministeren for Grønland et styrelsesråd på mindst 10 medlemmer, hvoraf halvdelen udpeges efter indstilling fra hjemmestyret. De medlemmer, der udpeges efter indstilling fra hjemmestyret, udpeges for landstingets

funktionsperiode. De øvrige medlemmer udpeges for 4 år. Styrelsesrådets formand og næstformand udpeges af ministeren for Grønland blandt rådets medlemmer.

Stk. 2. Ministeren for Grønland kan udpege tilforordnede til styrelsesrådet.«

4. Efter § 3 indsættes:

»§ 3 a. Styrelsesrådet nedsætter et forretningsudvalg, der skal følge udviklingen inden for produktions- og salgsvirksomheden og være rådgivende for Den kgl. grønlandske Handel i spørgsmål, der vedrører denne virksomhed.

Stk. 2. Forretningsudvalget består af 4 medlemmer, hvoraf 1 skal være medlem af landsstyret. Medlemmerne udpeges efter indstilling fra hjemmestyret. Landsstyremedlemmet er formand for forretningsudvalget.

Stk. 3. Styrelsesrådet kan nedsætte tilsvarende forretningsudvalg for Den kgl. grønlandske Handels øvrige virksomhedsområder.«

§ 2.

Tidspunktet for lovens ikrafttræden bestemmes af ministeren for Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

I folketingssamlingen 1977-78 fremsatte regeringen en række lovforslag som led i gennemførelsen af en hjemmestyreordning for Grønland, jfr. Folketingstidende 1977-78, sp. 9879. Lovforslagene blev efter 1. behandling i Folketinget - Folketingstidende 1977-78, sp. 10830 - henvist til udvalget angående grønlandslovene. Forslagene blev ikke færdigbehandlet i folketingssamlingen.

Nærværende lovforslag er en genfremsættelse af det som led i hjemmestyreordningen i folketingssamlingen 1977-78 fremsatte forslag til lov om ændring af lov om Den kgl. grønlandske Handel, jfr. Folketingstidende 1977-78, Tillæg A, sp. 4879. Bortset fra en ændring af bestemmelsen i § 1, nr. 3, genfremsættes lovforslaget uændret.

Almindelige bemærkninger.

Størstedelen af det produktionsapparat, der er knyttet til de traditionelle grønlandske erhverv fiskeri, fangst og fåreavl, ejes i dag af staten og drives af Den kgl. grønlandske Handel. Ud fra den betragtning, at et grønlandsk hjemmestyre uden ansvar eller medansvar for disse erhverv på længere sigt ikke vil have et tilstrækkeligt reelt indhold, foreslås der i lovforslaget skabt grundlag for en gradvis forøgelse af hjemmestyrets politiske og økonomiske ansvar for de erhvervsopgaver, der i dag varetages af Den kgl. grønlandske Handel, herunder først og fremmest produktions- og salgsvirksomheden.

Da der i forbindelse med den egentlige overførelse af disse opgaver til hjemmestyret må forventes at skulle ydes et statstilskud til hjemmestyret til varetagelse af opgaverne, må overførelsen ske ved særlig lov i henhold til hjemmestyrelovens § 5.

Bestemmelserne i lovforslaget er i alt væsentligt uændrede i forhold til reglerne i det af Hjemmestyrekommissionen udarbejdede udkast.

Lovforslaget påregnes ikke at medføre væsentlige administrative eller økonomiske konsekvenser for staten.

26 Fremsatte lovforslag (undt. finans- og tillægsbev.lovforslag).

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser.

Til § 1

Til nr. 1.

Med henblik på hjemmestyrets overtagelse af de opgaver, hvis varetagelse i dag påhviler Den kgl. grønlandske Handel, foreslås indføjet en bestemmelse om, at opgaverne kun påhviler Den kgl. grønlandske Handel, i det omfang de ikke er overgået til hjemmestyret.

Til nr. 2.

Det foreslås, at overførelse til hjemmestyret af Den kgl. grønlandske Handels produktions- og salgsvirksomhed, der er den sektor i Grønland, der beskæftiger størsteparten af den grønlandske arbejdskraft, skal påbegyndes ved lovens ikrafttræden. Bestemmelsen medfører en pligt for hjemmestyret til at optage forhandling med ministeren for Grønland om gennemførelse af foranstaltninger med henblik herpå. De væsentligste spørgsmål, der i denne forbindelse skal tages stilling til, vil være produktionsledelsens flytning til Grønland, den fremtidige tilrettelæggelse af salgsvirksomheden samt fastlæggelse af en tilskudsordning til hjemmestyret til varetagelse af produktions- og salgsvirksomheden. Det er i den af Hjemmestyrekommissionen udarbejdede tidsplan foreslået, at overførelsen af det fulde ansvar for produktions- og salgsvirksomheden er tilendebragt inden 1. januar 1984, jfr. bemærkningerne til § 5 i forslaget til lov om Grønlands hjemmestyre.

Det forudsættes, at der i forbindelse med tilrettelæggelsen af produktions- og salgsvirksomhedens overgang i samarbejde mellem rigsmyndighederne og hjemmestyret udarbejdes en samlet plan for overførelse af den resterende del af Den kgl. grønlandske Handels virksomhedsområder til hjemmestyret.

Til nr. 3.

Det må såvel som følge af selve hjemmestyreordningen som til forberedelse af hjemmestyrets overtagelse af Den kgl. grønlandske Handels funk-

tioner anses for naturligt, at hjemmestyret sikres en udvidet indflydelse i beslutningsprocessen vedrørende de funktioner, der udøves af Den kgl. grønlandske Handel. Det foreslås derfor i stk. 1, at styrelsesrådets sammensætning ændres således, at halvdelen af styrelsesrådets medlemmer udpeges efter indstilling fra hjemmestyret. De medlemmer, der udpeges efter indstilling fra hjemmestyret, foreslås udpeget for landstingets funktionsperiode. De øvrige medlemmer foreslås udpeget for 4 år. Det må påregnes, at der fortrinsvis som hidtil udpeges personer med indsigt i erhvervsforhold.

I overensstemmelse med den hidtil fulgte praksis foreslås det i stk. 2, at ministeren for Grønland kan udpege tilfornordnede til styrelsesrådet.

Til nr. 4.

Ifølge den foreslåede bestemmelse i § 1, stk. 2, skal en overførsel af produktions- og salgsvirksomheden til hjemmestyret påbegyndes ved lovens ikrafttræden. Overførslen må som følge af de administrative og økonomiske problemer, der er forbundet hermed, ske gradvist. For at sikre, at hjemmestyret i overgangsperioden får mulighed for dels at forberede sig til en overtagelse af ansvaret, dels at præge virksomhedens udvikling i overensstemmelse med de retningslinier, hjemmestyret ønsker denne drevet efter overtagelsen, foreslås det i

stk. 1, at styrelsesrådet skal nedsætte et forretningsudvalg, der skal følge udviklingen inden for produktions- og salgsvirksomheden og være rådgivende for Den kgl. grønlandske Handel i spørgsmål, der vedrører denne virksomhed. Det forudsættes herved, at Den kgl. grønlandske Handel indhenter udtalelse fra forretningsudvalget i spørgsmål af væsentlig politisk eller økonomisk betydning.

Forretningsudvalget skal ifølge den foreslåede bestemmelse i stk. 2 bestå af 4 medlemmer, der udpeges af hjemmestyret. Et af medlemmerne skal være medlem af landsstyret. Landsstyremedlemmet skal være formand for forretningsudvalget.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 3 giver mulighed for, at styrelsesrådet kan nedsætte tilsvarende forretningsudvalg for Den kgl. grønlandske Handels øvrige virksomhedsområder, såfremt dette måtte anses for hensigtsmæssigt i forbindelse med disse områders senere overførsel til hjemmestyret.

Til § 2

Det foreslås, at tidspunktet for lovens ikrafttræden bestemmes af ministeren for Grønland. Loven påregnes sat i kraft samtidig med lov om Grønlands hjemmestyre, hvis ikrafttrædelsestidspunkt fastsættes ved lov.

Bilag

*I dette bilag er (med mindre skrift)
indsat den gældende formulering af de bestemmelser,
der berøres af lovforslaget*

1. I § 1 indsættes efter »produkter«: », i det omfang disse opgaver ikke varetages af det grønlandske hjemmestyre.«

2. I § 1 indsættes som stk. 2:

»Stk. 2. Overførelse af Den kgl. grønlandske Handels produktions- og salgsvirksomhed til hjemmestyret skal påbegyndes ved denne lovs ikrafttræden. Hjemmestyret skal optage forhandling med ministeren for Grønland om gennemførelse af foranstaltninger med henblik herpå.«

§ 1. Den kgl. grønlandske Handel har til opgave at sikre Grønlands forsyning med forbrugsvarer og erhvervsredskaber og – eventuelt i forbindelse med private erhvervsdrivende – at aftage, forarbejde og eksportere grønlandske produkter.

3. § 3 affattes således:

»§ 3. Til at medvirke ved tilrettelæggelsen af Den kgl. grønlandske Handels forhold samt til i det hele at bistå direktøren nedsætter ministeren for Grønland et styrelsesråd på mindst 10 medlemmer, hvoraf halvdelen udpeges efter indstilling fra hjemmestyret. De medlemmer, der udpeges efter indstilling fra hjemmestyret, udpeges for landstingets funktionsperiode. De øvrige medlemmer udpeges for 4 år. Styrelsesrådets formand og næstformand udpeges af ministeren for Grønland blandt rådets medlemmer.

Stk. 2. Ministeren for Grønland kan udpege tilforordnede til styrelsesrådet.«

§ 3. Til at medvirke ved tilrettelæggelsen af Den kgl. grønlandske Handels forhold samt til i det hele at bistå direktøren nedsætter statsministeren et styrelsesråd på mindst 10 medlemmer og udnævner blandt medlemmerne rådets formand og næstformand. 1 medlem beskikkes efter indstilling fra grosserersocietetet, 1 medlem efter indstilling fra provinshandelskammeret, 1 medlem efter indstilling fra industrirådet, 1 medlem efter indstilling fra arbejderbevægelsens erhvervsråd, 1 medlem efter indstilling fra håndværkets fællesrepræsentation og 1 medlem efter indstilling fra fællesforeningen for Danmarks brugsforeninger. Endvidere skal rigsdagens grønlandsudvalg og finansministeriet være repræsenteret i styrelsesrådet, i hvilket også chefen for statsministeriets departement for grønlandske anliggender og en af landsrådet udpeget repræsentant for den grønlandske befolkning skal have sæde.

4. Efter § 3 indsættes:

»§ 3 a. Styrelsesrådet nedsætter et forretningsudvalg, der skal følge udviklingen inden for produktions- og salgsvirksomheden og være rådgivende for Den kgl. grønlandske Handel i spørgsmål, der vedrører denne virksomhed.

Stk. 2. Forretningsudvalget består af 4 medlemmer, hvoraf 1 skal være medlem af landsstyret. Medlemmerne udpeges efter indstilling fra hjemmestyret. Landsstyremedlemmet er formand for forretningsudvalget.

Stk. 3. Styrelsesrådet kan nedsætte tilsvarende forretningsudvalg for Den kgl. grønlandske Handels øvrige virksomhedsområder.«